

УДК 657.1

В. В. Короткий, асистент

Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОБЛКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ОБ'ЄДНАНЬ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНИХ БУДИНКІВ

В.В. Короткий, ассистент

Черниговский государственный технологический, м. Чернигов, Украина

УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ НАЛОГОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ ОБЪЕДИНЕНИЯМИ СОВЛАДЕЛЬЦЕВ МНОГОКВАРТИРНЫХ ДОМОВ

V.V. Korotkiy, PhD. Student

Chernihiv State Technological University, Chernihiv, Ukraine

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR DETERMINING THE TAX STATEMENTS OF THE COMBINING CO-OWNERS APARTMENT BUILDINGS

Розглянуто структуру податкового звіту неприбуткових установ та порядок накопичення інформації на рахунках бухгалтерського обліку Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків у відповідності до цієї структури. Запропоновано аналітику розрахункових, доходних та витратних рахунків бухгалтерського обліку з метою розподілу надходжень грошових коштів, доходів та витрат Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків між неприбутковою та прибутковою діяльністю.

Узгодження бухгалтерського обліку та податкової звітності є однією з важливих проблем не тільки неприбуткових установ, але й підприємств всіх організаційно-правових форм власності.

Організація бухгалтерського обліку, яка орієнтується на структуру податкової звітності, дозволяє в процесі господарської діяльності поступово формувати показники за статтями податкової звітності, що полегшує роботу бухгалтера під час здачі податкової звітності та зменшує ймовірність помилок.

Ключові слова: податковий звіт, неприбуткова установа, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, прибуткова діяльність, неприбуткова діяльність.

Рассмотрена структура налогового отчета неприбыльных учреждений и порядок накопления информации на счетах бухгалтерского учета Объединения совладельцев многоквартирных домов в соответствии с этой структурой.

Предложено аналитику расчетных, доходных и расходных счетов бухгалтерского учета с целью распределения поступлений денежных средств, доходов и расходов Объединения совладельцев многоквартирных домов между неприбыльной и прибыльной деятельностью.

Согласование бухгалтерского учета и налоговой отчетности является одной из важных проблем не только неприбыльных учреждений, но и предприятий всех организационно-правовых форм собственности. Организация бухгалтерского учета, которая ориентируется на структуру налоговой отчетности, позволяет в процессе хозяйственной деятельности постепенно формировать показатели по статьям налоговой отчетности, облегчает работу бухгалтера при сдаче налоговой отчетности и уменьшает вероятность ошибок.

Ключевые слова: налоговый отчет, неприбыльная организация, объединение совладельцев многоквартирных домов, прибыльная деятельность, неприбыльная деятельность.

The structure of tax return non-profit institutions and procedures accumulation of information on accounts consolidation of co-owners of apartment houses according to this structure.

An analyst estimated, revenue and expense accounts for the distribution of cash receipts, revenues and expenses of condominium between nonprofit and profit-making activities.

Reconciliation of accounting and tax reporting is an important problem not only non-profit organizations, but companies of all legal forms of ownership. Accounting organization that focuses on the structure of the tax reporting process allows economic activity to gradually form the figures for tax articles reporting that facilitates the work of accountant during the tax reporting date and reduces the likelihood of errors.

Key words: tax report, non-profitable organization, consolidation of co-owners of apartment houses, profitable activities, non-profitable activities.

Постановка проблеми. Діяльність будь-якої організації, в тому числі і неприбуткових установ, супроводжується контролем з боку держави. Оскільки, неприбуткові установи не мають на меті отримання прибутку та існують за рахунок внесків їх членів й інших джерел передбачених законодавством, то статтею 157 Податкового кодексу України їх звільнено від сплати податку на прибуток за видами діяльності, що відповідають меті створення неприбуткової установи.

Держава здійснює нагляд за діяльністю цих установ з метою недопущення провадження ними інших видів підприємницької діяльності під видом неприбуткової. Для

цього затверджено Податковий звіт про використання коштів неприбуткових установ та організацій, який містить частину I, де відображаються показники діяльності, що звільнена від оподаткування та частину II, у якій наводяться доходи, витрати та прибуток, що підлягає оподаткуванню за основною ставкою. Звіт подається щокварталу до ДПС України за місцем реєстрації неприбуткової установи.

Для правильності та оперативності заповнення даного звіту, необхідно розмежувати перелік доходів і витрат між оподатковуваною та звільненою від оподаткування діяльністю і передбачити порядок їх визнання. Проте, цей процес ускладнюється відсутністю законодавчої бази, яка однозначно регламентувала б діяльність неприбуткових установ та містила вичерпний перелік надходжень, що звільняються від оподаткування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням окремих питань щодо відображення результатів господарських операцій в податковому звіті неприбуткових установ та організацій і розподіленням їх між «прибутковою» та «неприбутковою» діяльністю займається ряд дослідників: Ключник О., Журавель Н., Рорат В., Гура Н. та інші [5, 3]. Однак вони, в основному, приділяють увагу загальним питанням щодо розподілення надходжень та видатків за статтями звіту неприбуткових установ і організацій, не розглядаючи методології його заповнення з орієнтацією на відповідну організацію бухгалтерського обліку, як джерело інформації, а саме: В. Вишневецька, розглядає питання щодо дати визнання витрат для заповнення податкової звітності щодо податку на прибуток. Вважає, що витрати неприбуткової установи повинні визнавати на дату списання грошових коштів; О. Ключник, розглядає моменти виникнення доходів та витрат неприбуткових організацій. Вважає, що при одержанні надходжень в межах неприбуткової діяльності слід застосовувати «касовий метод» в інших випадках на момент переходу права власності; Н. Журавель, визначає види доходів, що звільняються від оподаткування в ОСББ.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У нормативній базі з питань бухгалтерського обліку і оподаткування та в дослідженнях учених недостатньо повно розкритий порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку доходів та видатків ОСББ з метою отримання з них повної і достовірної інформації, необхідної для формування Податкового звіту неприбуткових установ та організацій.

Мета статті. Обґрунтувати порядок бухгалтерського обліку надходжень та видатків ОСББ та порядок заповнення звітності щодо податку на прибуток.

Виклад основного матеріалу. З метою заохочення до створення та підтримки подальшої діяльності Об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), вони віднесені до неприбуткових установ (підпункт «е» пункт 157.1 статті 157 Податкового кодексу України). Статтею 157 Податкового кодексу України (ПКУ) передбачено звільнення від сплати податку на прибуток окремих видів надходжень неприбуткових установ та організацій, які зареєстровані за вимогами чинного законодавства та внесені до Реєстру неприбуткових організацій та установ [9].

Для того, щоб ОСББ залишалось неприбутковою організацією, згідно з пунктом 157.15 статті 157 Податкового кодексу України та статтею 86 Цивільного кодексу України, потрібно здійснювати види діяльності, що передбачені в статті 21 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирних будинків» та в пункті 6 Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку [10;12]. Контроль за здійснюваними видами діяльності проводить Державна податкова служба за місцем державної реєстрації ОСББ, шляхом перевірки його Статуту при реєстрації та податкової звітності ОСББ і його контрагентів протягом подальшої діяльності.

Пункт 157.14 статті 157 ПКУ передбачає подання податкової звітності про використання коштів неприбуткових організацій. На виконання цього пункту Державною податковою адміністрацією України було затверджено форму Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій [11].

Для того щоб його заповнити, необхідно, насамперед, визначитись з об'єктом та базою, що звільняються від оподаткування податком на прибуток. Зокрема підпункт 157.8 ПКУ передбачає звільнення від оподаткування отриманих доходів у вигляді внесків, коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям для забезпечення потреб їх основної діяльності та у вигляді пасивних доходів [6]. Отже, внески членів Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, надходження у вигляді пасивних доходів та витрати на утримання будинку і прибудинкової території відображаються в частині I цього звіту.

Доходи від інших видів діяльності, що не звільняються від оподаткування, та витрати понесені на отримання цих доходів відображаються відповідно в статтях частини II Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій. При цьому, слід зазначити, що видатки здійсненні не на підтримання статутної діяльності ОСББ вважаються доходом, який відображається в частині II Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій і оподатковуються на загальних підставах [2].

З прийняттям Податкового кодексу України доходи, що підлягають оподаткуванню податком на прибуток, та витрати понесені на їх отримання, почали визнаватись на момент переходу права власності чи підписання акту виконаних робіт, послуг, а не за першою подією (стаття 137 Податкового кодексу України). Однак дата визнання «неприбуткових» надходжень та витрат, з метою заповнення податкової звітності, визначається шляхом застосування «касового» методу. На це вказує п. 2.5 Порядку заповнення податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій і роз'яснення в Єдиній базі податкових знань (категорія 110: Податок на прибуток, підкатегорія 110.26: Оподаткування неприбуткових установ та організацій)[2; 12]. Отже, на відміну від інших платників податку на прибуток, які застосовують загальні правила визнання доходів та витрат, для неприбуткових установ та організацій встановлено особливий порядок заповнення податкової звітності, а саме: доходами є фактично отримані доходи (тобто дата зарахування коштів на розрахунковий рахунок та отримання майна, якщо здійснюється його безоплатна передача), а витратами є фактично понесені витрати (фактично використані кошти, що надходять до неприбуткової установи (організації)) [2]. Винятком лише є доходи та витрати, що не підпадають під звільнення від оподаткування податком на прибуток (наприклад, здача в оренду загальних частин житлового фонду), вони визнаються за загальними правилами, що передбачені ст.137, 138 Податкового кодексу України.

Оскільки, надходження та видатки ОСББ, що звільнені від оподаткування, визначаються за «касовим» методом, то для заповнення податкової звітності необхідний аналіз розрахункових та касових рахунків ОСББ. Цей аналіз ускладнюється, коли Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку також проводить види діяльності, що підлягають оподаткуванню податком на прибуток. У зв'язку з цим, з метою відокремлення надходжень та витрат за оподатковуваною та звільненою від оподаткування діяльністю, пропонується у внутрішньому нормативному документі ОСББ, що визначає політику організації бухгалтерського обліку, передбачити аналітику на рахунках 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та 301 «Каса в національній валюті», відповідно 311.1 «Поточний рахунок в національній валюті за неприбутковою діяльністю», 311.2 «Поточний рахунок в національній валюті за оподатковуваною діяльністю», 301.1 «Каса в національній валюті за неприбутковою діяльністю», 301.1 «Каса в національній валюті за оподатковуваною діяльністю».

Доходи та витрати за діяльністю ОСББ, що підлягає оподаткуванню податком на прибуток необхідно відображати на рахунках 7-го та 9-го класів, згідно П(с)БО 15 «Дохід» та П(с)БО 16 «Витрати» [7; 8].

З метою відокремлення доходів та витрат між оподатковуваною та звільненою від оподаткування діяльністю, пропонується передбачити аналітику рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт, послуг» та 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», відповідно 703.1 «Доходи від оподаткованої діяльності», 703.2 «Неприбуткові надходження», 903.1 «Собівартість робіт, послуг за оподатковуваною діяльністю», 903.2 «Собівартість робіт, послуг за неприбутковою діяльністю». Для розмежування процесу накопичення собівартості виконаних робіт та наданих послуг між оподатковуваною та звільненою від оподаткування діяльністю пропонується ввести аналітику рахунка 23 «Виробництво»: 231 «Витрати на виконання робіт, послуг за оподатковуваною діяльністю», 232 «Витрати на виконання робіт, послуг за неприбутковою діяльністю».

Схема заповнення податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій наведена на рисунку 1.

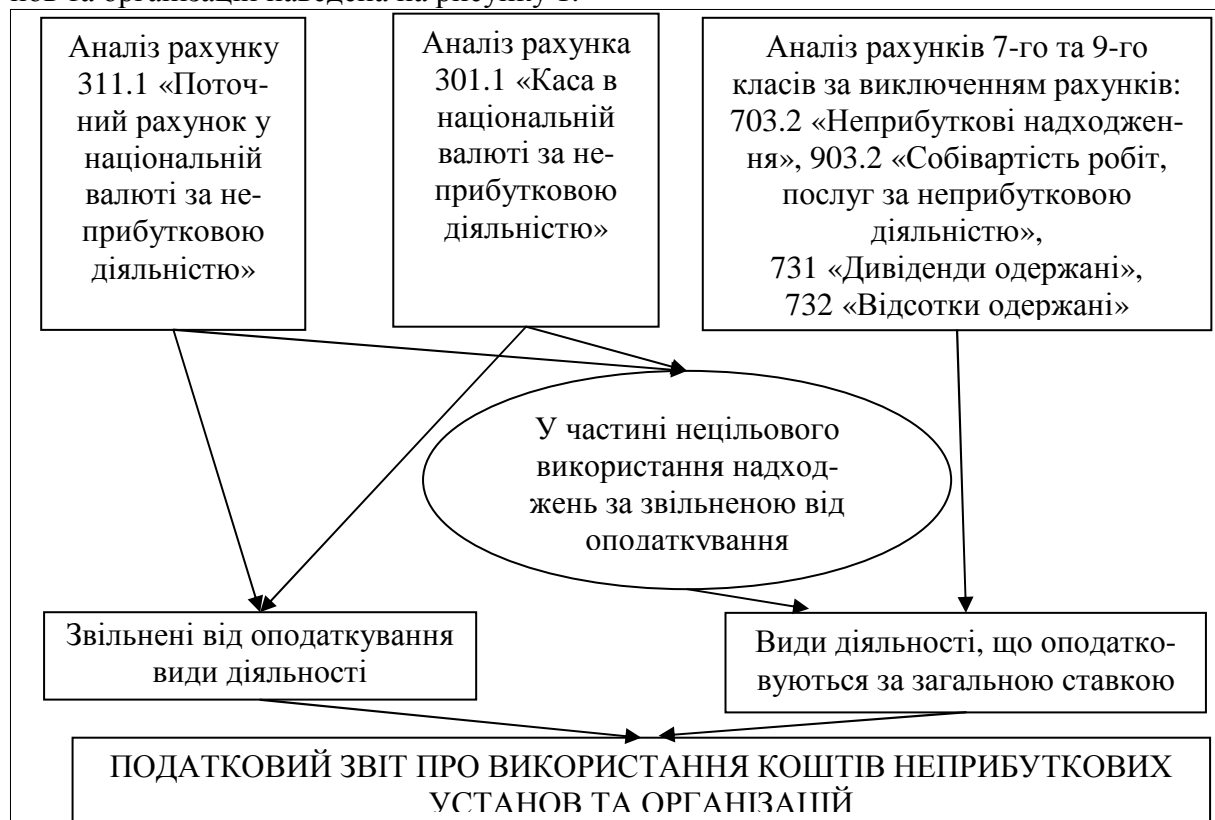

Рис. 1. Джерела інформації для заповнення податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій

Такий розподіл дозволить оперативно визначати дату і суму видатків та надходжень за оподатковуваною та звільненою від оподаткування діяльністю.

Дебетові обороти по грошових рахунках за неприбутковою діяльністю враховуватимуться у складі надходжень ОСББ, а кредитові – в складі витрат за виключенням: внутрішнього руху коштів між цими рахунками, повернень раніше сплачених грошових коштів та їх нецільового використання. Кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку на основі якої заповнюються надходження та видатки в Податковому звіті, наведено в таблиці 1.

Надходження та видатки за неприбутковою діяльністю ОСББ відображаються за касовим методом без врахування внутрішнього переміщення, а повернення раніше сплачених грошових коштів зменшує суму нарахованих витрат. Доходи та витрати понесені на отримання цих доходів, за видами діяльності що, підлягають оподаткуванню, визначаються в момент складання акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг.

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку на основі якої відображаються надходження та видатки ОСББ в податковій звітності

Кореспонденція рахунків		Сума	Види діяльності		Зміст операції
Дебет	Кредит		Прибуткова («+» - доходи, «-» - витрати)	Неприбуткова («+»- надходження, «-»- видатки)	
377	484	10000,00	-	-	Відображено нарахування внесків членів ОСББ
311.1	377	10000,00	-	+10000,00	Надійшли щомісячні внески від членів ОСББ
631	311.1	5000,00	-	-5000,00	Заплачено за поточний ремонт сходових площадок
301.1	311.1	100,00	-	-	Перераховано в касу грошові кошти з поточного рахунку
372	301.1	100,00	-	-100,00	Видано грошові кошти під звіт на закупівлю матеріалів для ремонту сходів будинку
301.1	372	50,00	-	50,00 (Зменшуються видатки)	Повернуто невикористані грошові кошти
201	372	50,00	-	-	Закуплено матеріали. Надано авансовий звіт
311.1	301.1	50,00	-	-	Повернуто грошові кошти з каси на поточний рахунок
371	311.1	1000,00	-	-1000,00	Видано аванс на ремонт водопроводу в підвалі
232	201	50,00	-	-	Списано матеріали на ремонт водопроводу
232	371	900,00	-	-	Отримано акт про виконані послуги по ремонту водопроводу
903.2	232	950,00	-	-	Списано собівартість виконаних робіт
484	703.2	950,00	-	-	Відображено дохід від цільового використання внесків на суму витрат
311.1	371	100,00	-	100,00 (Зменшуються видатки)	Повернуто невикористані грошові кошти
231	661	3000,00	-	-	Нараховано зарплату сторожу автостоянки
231	651	1102,80	-	-	Нараховано єдиний соцвнесок на зарплату (1 клас ризику)
661	651	108,00	-	-	Утримано із зарплати єдиний соцвнесок
661	6411	284,58	-	-	Утримано із зарплати ПДФО
371	311.2	500,00	-	-	Видано аванс на ремонт автостоянки
231	371	400,00	-	-	Отримано акт виконаних послуг по ремонту автостоянки
311.2	371	100,00	-	-	Повернуто надлишково сплачені кошти за ремонт автостоянки.
361	713	10000,00	+ 10000,00	-	Нараховано орендну плату за автостоянку
903.1	231	4502,80	-4502,80	-	Списано собівартість наданих послуг
311.2	361	10000,00	-	-	Отримано плату за оренду автостоянки

Висновки і пропозиції. Запропоноване обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності ОСББ дозволить оперативно аналізувати ефективність діяльності за оподаткуванням та звільненням від оподаткування податком на прибуток напрямками. Зведені бухгалтерські дані за грошовими рахунками відобразатимуться в розрізі структури Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій, що дозволить швидко його заповнювати та зменшить імовірність виникнення помилок.

Список використаних джерел

1. Вишневецкая В. Как неприбыльщикам отражать расходы в неприбыльном отчете / В. Вишневецкая // Все о бухгалтерском учете. – 2011. – № 68. – С. 63.
2. Єдина база податкових знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sts.gov.ua/ebpz/>.
3. Журавель Н. Облік в ОСББ – за всіма правилами / Н. Журавель // Баланс. – 2011. – № 69. – С. 23-27.
4. Журавская И. Налоговый отчет неприбыльной организации: исправление ошибок / И. Журавская // Бухгалтерия. – 2011. – № 47. – С. 72-75.
5. Ключник А. Неприбыльные организации: что изменил НК? / А. Ключник // Налоговый кодекс. – 2011. – № 19. – С. 33-38.
6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318.
9. Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій : Наказ Державної податкової адміністрації України від 24 січня 2011 р. № 37.
10. Про затвердження Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та Типового договору відносин власників житлових і нежитлових приміщень та управителя : Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 27 серпня 2003 р. № 141.
11. Про затвердження форми та Порядку складання Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій : Наказ Державної податкової адміністрації України від 31 січня 2011 р. № 56.
12. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку : Закон України від 29 листопада 2001 р. № 2866-III.